

Cicle Icab Empenta

Catalunya, motor econòmic

Barcelona, 25 d'octubre de 2011

Degà de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, Pedro Yúfera, benvolguts amics,

Gràcies per convidar-me a ser avui aquí entre vosaltres i per donar-me l'oportunitat d'adreçar-vos unes paraules.

La responsabilitat que em doneu és molta. Com també ho és la que tinc des de fa uns mesos quan vaig ser proposat per presidir Foment del Treball, l'organització empresarial més representativa de Catalunya, la més important. Una organització sòlida i de llarga trajectòria que té molt a veure amb el que és Catalunya a dia d'avui: un país pròsper, de gran empenta econòmica i amb una potent capacitat d'iniciativa. Un país, que com la resta dels seus companys de viatge del món occidental avançat, està tocat per questa crisi econòmica global, que al final és una crisi financera i sobretot de confiança. Doncs vull dir que l'empresariat català i tota la societat hem de ser conscients que tenim motius de sobres per confiar en les nostres possibilitats, perquè la nostra història com a societat ens ho demostra. Hem de confiar en nosaltres mateixos, en tot allò que sabem fer i en les forces i la il·lusió que conservem. Això, i saber detectar els grans reptes que té plantejats el país i trobar la unitat necessària per afrontar-los.

Evidentment, no us diré que jo tingui la clau per fer-nos sortir de la crisi. Que la tinguem els empresaris. Qui digui això menteix. Precisament, la realitat actual ens demostra amb insistència que la seva complexitat és inabordable de manera particular per un sol actor social. Requereix de les múltiples aportacions de tothom, cadascú des de les seves possibilitats i responsabilitats. Sortir en bones condicions d'aquesta crisi només serà possible per l'acció conjunta de tots els actors socials, de l'assumpció per part de tots de les pròpies responsabilitats. Almenys, que la situació no ens doblegui per no haver unit totes les nostres forces.

Foment, la patronal més antiga d'Europa

Foment del Treball és un dels actors principals de la història contemporània de Catalunya. Som la patronal més antiga d'Europa i un protagonista clau en el desenvolupament del país al llarg dels darrers 240 anys, dels trets principals que defineixen la identitat de Catalunya. Foment té una incidència evident en l'assentament d'una identitat catalana definida pel "treball constant", definida per "l'amor al progrés", per la "iniciativa emprenedora" i evidentment definida per "una vocació industrial i una brillant intel·ligència empresarial".

D'aquesta manera, com a organització empresarial té les seves arrels a l'any 1771, en un segle, el XVIII, en què Catalunya consolida un imparable procés de modernització amb la indústria com a combustible fins a esdevenir un potent motor econòmic i social no només de la península sinó també de l'Europa meridional. Els industrials catalans vam liderar la fonamental Revolució Industrial que va fer Catalunya durant el segle XIX. Foment del Treball va creure en la industrialització del país com a via de progrés, i el temps li va donar la raó. Com a protagonistes de la Història, els industrials catalans vam acompanyar els moviments de regeneració social, política i cultural de base romàntica i fins i tot vam ser-ne protagonistes clau mitjançant noms il·lustres com el de Bonaventura Carles Aribau.

I per cert, des d'aquells anys i fins avui, l'advocacia i l'empresariat han anat estretament lligats en benefici del progrés i la modernització. Una significativa quantitat de presidents i homes forts de Foment del Treball han estat al llarg de la història advocats, homes de lleis o llicenciats en dret. S'hi contempen personatges tan il·lustres com Josep Sol i Padrís, a mitjan segle XIX; Pere Bosch i Labrús; Lluís Sedó i Guixard; o tants d'altres que fins als nostres dies han seguit amb la tradició com l'Alfred Molinas, que fou president des de l'any 1978 fins al 1994; l'Antoni Algueró; o jo mateix, que com molts sabeu sóc llicenciat en dret, tot i que no he exercit professionalment en aquest camp.

Doncs bé, com deia, gràcies a l'empenta de molts d'aquests advocats industrials Foment del Treball és a l'ADN de la Catalunya actual. Forma part d'aquest conjunt d'institucions tan rellevants nascudes i consolidades en els anys de renaixement del país. El nostre valuós arxiu documental i històric ens ensenya que hem viscut i protagonitzat el canvi d'un temps històric com ha estat el naixement de les societats contemporànies i la conseqüent caiguda de l'Antic Règim; que hem viscut guerres. Que hem viscut èpoques de gran bonança econòmica, crisis polítiques i revolucions socials i econòmiques. Que hem viscut monarquies, repúbliques, restauracions, dictadures i –feliçment- democràcia. Que hem viscut diverses vegades l'esfondrament d'un model d'Estat i l'aixecament d'un altre.

Per tant, som testimonis de com el país ha sortit de crisi com aquesta i de pitjors. Per tant, no en tinc cap dubte, d'aquesta situació actual en sortirem. Ara bé, per dir-ho ras i curt, de manera ben senzilla, en les nostres mans està sortir-ne bé o sortir-ne malament.

Situació actual

És evident que la situació actual és complexa. Un dels fets més preocupants que acompanyen aquest context de crisi és la destrucció de llocs de treball. La taxa d'atur és ben difícil d'assumir perquè s'enfila ja cap al 22%, i és especialment crua entre el col·lectiu dels joves amb xifres que la situen per damunt del 40%. En aquest sentit, tenim un dels reptes més importants i potser més urgents com a societat. Perquè és evident que és un problema per al conjunt de la col·lectivitat: ens equivocariem si penséssim que és una qüestió que només afecta el treballador que es queda sense feina o l'empresari que no té altra alternativa que reduir equips de treball. És una situació que transcendeix el marc de les relacions laborals i afecta de ple el cor de la nostra societat perquè és una situació que frustra els projectes i les expectatives de famílies senceres i, per extensió ens sacseja a tots.

No hem de ser ingenus i pensar que la culpa de la crisi la té el marc de relacions laborals, ni tampoc hem de pensar que la causa de tant d'atur sigui exclusivament la crisi global. Això no és cert, perquè només cal fer un cop d'ull a les dades dels darrers 30 anys i veurem que a l'Estat espanyol les xifres d'atur sempre han anat per damunt almenys de les mitjanes europees i d'aquells països del món occidental als quals ens hem d'homologar. És a dir, que partim d'alguna mena d'error de base del nostre sistema si observem les dificultats que tenim per generar llocs de treball sostenibles i alhora per evitar-ne la destrucció accelerada quan el context econòmic és desfavorable, com ens passa ara. Vull dir que és evident que només la millora del marc de relacions laborals no ens farà sortir d'aquesta crisi, però això no impedeix que sigui ben necessària. Hem d'intentar convertir aquest moment de sotrac financer que vivim en una oportunitat per esmenar les nostres errades com a societat, que de ben segur les tenim. Hem de saber veure l'oportunitat de millorar el nostre sistema productiu i el nostre marc de relacions laborals per sortir d'aquest moment de crisi de la millor manera, el més enfortits possibles i amb unes bases ben sòlides que almenys puguem llegar a les properes generacions. Aquesta és la nostra responsabilitat, la de tothom. I partint del marc de relacions laborals fer-ho extensible a tants d'altres àmbits de la nostra societat.

És amb aquesta finalitat que el món empresarial formula les seves propostes: no amb la voluntat que siguin un dogma indiscutible, sinó amb l'esperança que siguin almenys un punt de partida per a un diàleg constructiu amb la resta d'agents socials i amb les administracions. Perquè el moment que vivim ho reclama. És ja un tòpic dir que vivim en un món globalitzat: d'aquesta circumstància en traiem molts avantatges, siguem francs. El món se'ns ha obert i

nosaltres ens hem obert al món. Hem rebut innumbrables retorns ben positius i ara és també cert que ens desconcerta un dels primers grans retorns negatius que rebem: la crisi econòmica global. En la darrera època ens hem pogut anar fent a la idea del canvi d'ordre i de perspectiva, de l'efecte expansiu que té un situació originada en un punt concret d'aquest planeta interconnectat. No som ni podem ser aliens al que passa als Estats Units, a la Xina, al Brasil o a Sudàfrica. Ara bé, és més indispensable que mai que els nostres fonaments siguin sòlids i profunds, que les arrels estiguin ben subjectes a la nostra terra i hi siguin ben nodrides. D'aquesta manera, els vents forts que bufen d'arreu evidentment ens afectaran però no ens escapçaran. Aquests vents que tan sovint ens han estat favorables en els darrers anys i que ara bufen de cara.

Són els signes dels temps i els empresaris no diem res que no sigui fins i tot obvi. La nostra era està definida per canvis ràpids, sobtats i d'abast mundial. I per adaptar-nos bé a aquesta conjuntura ens cal ser flexibles i àgils. I això, si ho transportem per exemple al món del treball, ens fa defensar que aquestes relacions laborals han de ser flexibles i àgils. En aquest sentit, els empresaris no fem altra cosa que proposar mesures que segons el nostre parer ajuden a flexibilitzar el món del treball i fer-lo més adaptatiu a aquest entorn canviant. Per exemple, si proposem simplificar les modalitats de contractació és per guanyar una agilitat que ens permeti recuperar una competitivitat que els darrers temps s'ha vist minvada. Actualment tenim 43 modalitats de contracte i nosaltres proposem simplificar-ho a 5 o 6. La quantitat final pot ser objecte de debat, no és el realment important. El significatiu és caminar cap a una major simplificació que en definitiva permeti a l'empresa i al treballador adaptar-se el més ràpidament possible als continus canvis de la realitat. Aquesta és una de les claus: hem de millorar la nostra capacitat d'adaptació perquè si no, com sovint ens passa actualment, quan hem aconseguit adaptar-nos-hi el tren ja ha passat, la conjuntura ha tornat a canviar.

Un altre exemple el podem trobar en l'actualització dels salaris vinculada a l'IPC. La situació actual ens ha demostrat que aquesta fórmula ja no és vàlida, perquè es dona el cas que l'índex sigui alt i el creixement de l'economia del país estigui molt per sota. Això és insostenible i contribueix a minvar competitivitat a les nostres empreses i posa en serioses dificultats el manteniment dels llocs de treball. Un altre cop veiem que la realitat ha canviat i nosaltres ens hi hem d'adaptar o perdrem el tren del progrés.

No vull desgranar totes les propostes que l'empresariat hem fet i que de ben segur que coneixeu, però deixeu que em detingui en una altra que crec evident que és de sentit comú. Es tracta de la racionalització del calendari de dies festius, tant d'aquells que pertoquen a l'Estat, com dels que fixen el Govern de Catalunya o els municipis. Hem d'evitar tan com sigui possible els festius entre setmana que provoquen el que col·loquialment anomenem "ponts" o "aqüeductes". Perquè la productivitat de les nostres empreses no s'ho pot permetre: no podem tancar persianes durant uns quants dies seguits mentre els nostres competidors arreu del món

treballen i ens passen al davant. Nosaltres proposem que aquests festius que es troben entre setmana es passin al dilluns immediatament anterior o al divendres immediatament posterior. No perdem dies de festa, però tampoc perdem dies de feina. A més, la legislació vigent ja contempla aquest supòsit, cosa que mai hem aplicat. Potser ha arribat l'hora d'aplicar-ho.

El motor de la nostra economia necessita una nova posada a punt, una revisió a fons i unes cures determinades. Els empresaris hem proposat també una simplificació dels tràmits administratius i les càrregues burocràtiques per a tot el cicle vital d'una empresa, tant per al seu naixement com si arriba el cas no desitjat d'un tancament. El nou context ens demana un absolut dinamisme i crec que ara s'ha revelat que el nostre sistema està una mica encarcerat. Com si fos un cos, ha d'alleugerir una mica el pes i guanyar agilitat. I estic convençut que és necessari fer-ho amb un ampli consens social. I crec que podem fer-ho.

Les famílies i les empreses vam racionalitzar i redimensionar la nostra despesa els anys 2008 i 2009. Aquest any, s'hi han posat les nostres administracions públiques i crec que els queda un camí important per recórrer. Com us deia en el cas de la reforma laboral, no som tan ingenus per creure que només la reducció del dèficit públic ens farà sortir de la crisi, però és evident que també és indispensable. Com hem fet famílies i empreses, hem d'entendre que les nostres administracions apliquin ara unes polítiques fermes d'austeritat i els demanem que segueixin així fins a acomplir els seus objectius. Hem de pensar seriosament també amb tots els nivells administratius que els ciutadans i les empreses sustentem avui en dia amb les nostres contribucions. Han passat 30 anys des de la recuperació de la democràcia i la necessària reestructuració administrativa del país. Ara és el moment de repensar l'arquitectura administrativa i detectar les possibles duplicitats de funcions. És moment més que mai d'aglutinar esforços i eliminar despeses sobreres. I si això es diu mancomunar serveis, doncs és moment de mancomunar serveis. Els empresaris demanem obrir un debat seriós i realista sobre la necessitat actual que tenim la ciutadania i les empreses catalanes de sustentar fins a 5 nivells administratius. Demanem un debat rigorós i la responsabilitat valenta d'aplicar les conclusions que se'n desprenguin.

Hem de ser capaços de trobar fórmules que ajudin a recuperar la liquiditat del sistema. En l'avenç cap a una reforma fiscal, potser sigui aquest el moment de valorar decisions que ja s'han pres en d'altres països com per exemple Itàlia, on s'ha aprovat l'amnistia fiscal per al retorn de capitals. Seria oportú considerar la repatriació de capital ubicat a fora del nostre país i que pugui, aquest capital, beneficiar-se durant un temps determinat de les bonificacions o condonacions parcials que es cregui oportú d'establir.

Amb el mateix objectiu, haurien de posar-se al damunt de la taula certes reformes a l'Administració de Justícia. No pot ser que el 20% del PIB, és a dir uns 42.000 milions d'euros, es trobin encallats als jutjats catalans subjectes a plets pendents de resolució, com va fer públic fa

pocs dies la consellera de Justícia, Pilar Fernández Bozal. L'exercici d'un Estat de Dret requereix una Administració de Justícia àgil: 'garantista', però també resolutiva. Això passa per dotar-la de mitjans personals i materials, i també de procediments en què l'objectiu de celeritat sigui prioritari. En resum, es fa necessària una Administració de Justícia equiparable en el seu funcionament a la diligència de l'Agència Tributària o de la Seguretat Social.

Les administracions públiques es veuen en la necessitat d'aplicar polítiques dràstiques d'austeritat. Hem de ser realistes i entendre que el país ara mateix necessita aquestes polítiques d'austeritat. De fet, fa pocs dies en l'acte de concessió de les Medalles d'Honor i dels Premis Ferrer Salat que Foment del Treball atorguem cada any, així li ho vaig dir clarament al president de la Generalitat, Artur Mas. Li vaig dir que els empresaris reconeixem a aquest Govern l'adopció de mesures difícils i impopulars perquè creiem que estan convençuts que és el millor per al país. Reconeixem, per tant, aquest exercici de realisme polític. Ara bé, també li vaig demanar al president Mas que es pensin bé com i on apliquen aquestes polítiques i que mirin d'evitar el que pugui semblar improvisacions, arbitrietats o contradiccions. Cal filar molt prim perquè s'estan modificant àmbits de molta sensibilitat social. Estem parlant de serveis bàsics que potser és necessari reformular per garantir-ne la continuïtat. Doncs bé, si és així, s'ha d'explicar bé i mostrar les alternatives i cercar els majors consensos possibles. Perquè, com li vaig també al president Mas, ara com ara no està en joc només la credibilitat de les administracions o de la classe política, avui està en dubte la credibilitat de tot un país.

És així com podem comprendre que els reptes que ens imposa la realitat són reptes col·lectius, que ens vinculen a tots. I ara com ara, no veig cap altra manera de trobar la millor sortida que anant plegats. La unitat és la clau. I creieu-me si us dic que no parlo per parlar. Els reptes que tenim són d'una dimensió global i si actuem dividits i disgregats ens tornem molt petits i caiem en el risc de ser insignificants. No dic que tots els actors del país haguem d'estar d'acord amb tot: això és impossible i fins i tot perjudicial. Però, a l'altre extrem, hem de saber detectar elements crítics, projectes clau que ens uneixin més enllà de les evidents diferències particulars i elevin la nostra acció i la nostra veu amb una solidesa respectable.

Corredor Mediterrani: exemple d'Unitat

Aquesta setmana passada va haver-hi moltes novetats de gran repercussió social. Jo vull centrar-me en una d'elles: la inclusió del Corredor Mediterrani com a eix prioritari a la xarxa de comunicacions de la Unió Europea. D'aquest assoliment hem de saber treure una ensenyança que no per evident deixa de ser fonamental: la unitat com a via poderosa per assolir avenços estratègics per al país.

El Corredor Ferroviari no és més que una infraestructura i ara tenim el repte de fer-la realitat i sobretot optimitzar totes les grans possibilitats que ens ofereix. Si ho fem bé, podem

assentar una d'aquelles bases sòlides de què us parlava per al futur del país, per a les noves generacions. I tinc l'esperança que ho sabrem fer bé. La unitat del món empresarial ha estat clau per culminar amb èxit la defensa d'aquest Corredor. La unitat del món empresarial ha fet de locomotora, en aquest cas, del consens social i de l'acció política. Tot coordinat ha sumat voluntats i esforços per assolir el primer estadi de l'èxit, que ha estat la prioritització d'aquesta infraestructura per part de la Unió Europea, cosa que vol dir la destinació d'una part important de recursos econòmics claus per a construir aquest eix. Els actors socials de Catalunya ens hem unit entre nosaltres i també hem contribuït a la unitat amb altres territoris veïns per aconseguir un objectiu comú, per damunt d'interessos de petita escala o d'ideologies. Com deia, que aquest fet ens serveixi d'ensenyament per a molts altres reptes que tenim plantejats.

Amb el corredor hem aconseguit un primer estadi d'èxit. Però no podem aturar-nos ara. Hem de continuar junts perquè aquesta infraestructura es realitzi amb la prioritat que li pertoca i en els terminis fixats perquè comenci a donar els seus primers resultats com a molt a 10 anys vista. És primordial, perquè tot i que es tracta d'un esforç inversor important, donarà un retorn immediat perquè definitivament ens connectarà comercialment amb el cor d'Europa i el Mar del Nord, així com amb el Magrib i l'Àfrica Subsahariana. Una oportunitat d'obertura de nous mercats importantíssims per als nostres productes, així com de captació d'importants inversions que ens permetin multiplicar la nostra competitivitat. El Corredor Mediterrani és una oportunitat immillorable, que si ens mantenim units podrem aprofitar.

Nou model relació fiscal per ser competitius sense deixar de ser solidaris

Una altra necessitat que ara com ara tenim és millorar el finançament de Catalunya. Foment del Treball defensa avui un nou model de relació fiscal entre Catalunya i l'Administració Central que ens permeti ser solidaris sense que ens resti competitivitat. No és just que resulti perjudicat qui més aporta.

Alhora, també, Foment del Treball defensa la unitat de mercat, perquè creiem que és imprescindible per al progrés de Catalunya i les seves empreses. De fet, el 60% de la producció catalana té com a destí el mercat espanyol.

En els darrers mesos en què s'ha obert el debat sobre el nou model de finançament he recordat que Foment del Treball va abanderar l'any 1899 la demanda d'un concert econòmic per a Catalunya. En aquells moments, el Govern de l'Estat va incomplir els seus compromisos i va decebre les expectatives lògiques dels empresaris catalans. A dia d'avui, esperem que, d'una banda, s'entengui la necessitat raonable d'un nou model de finançament, i, de l'altra banda, no serveixi aquesta necessitat d'excusa per a provocar tensions innecessàries.

El cert és que a dia d'avui el debat es mou en simples conjectures perquè no hi ha una proposta clara i definida del nou tipus de relació fiscal entre Catalunya i l'Administració Central. Quan existeixi una proposta ferma podrem tots plegats dir la nostra amb més arguments.

Ara bé, el punt de partida de Foment del Treball és clar: sí a un nou model de finançament; no a debats estèrils i tensions innecessàries amb la resta d'Espanya.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Joaquim Gay de Montellà
President de Foment del Treball